

8. atala.

Irratirako programatzen

Irratigintzak, betidanik, hiru elementuz jokatu behar izan du bere eskaintza eraikitzerakoan: edukia, xede-taldea eta programazioaren egituraketa formala. Programazio-ereduei begiraturaz, orotarikoan zein berezitan, hiru osagarri horien proportzio desberdinek markatu dute medioaren bilakaera. Ez baitira eskluianteak.

Irratigintza konbentzionalaren kasuan, xede-talde eta eduki aldetik zabala denez, han eta hemen irratsaio desberdinak kokaturaz, bere programazio-taula nola gauzatzen duen ikusiko dugu. Horretarako, bereziki, programazio-zikloak eta ordu-multzoak nola lantzen dituen aztertuko dugu. Irratigintza berezitan, aldiz, bipolarizazio handiagoa dago. Tematikoa den ereduari, gaia bera jarriko da egituraketa formala gainetik. Baina, kontrara, formatu-itxikoetan, egituraketak baldintzatuko du, baita entzuleekin lortuko den kontaktua ere.

8. ATALA: IRRATIRAKO PROGRAMATZEN

1. Programaziogintza irratian
 - Programatzea zer den
 - Jarrera-kontua ere bada
2. Orotariko irrati-programazioa
 - Programazioaren zikloak
 - Programazioaren ordu-multzoak
3. Irratigintza berezitua: tematikoa eta formatu itxikoa
 - Irratigintza tematikoaren programazioa
 - Tematizazioaren abiapuntuak
 - Programazio-taula eraikiz
 - Programazio tematikoaren hainbat eredu
 - Formatu itxiko irratigintzaren programazioa
 - Formatua eta formula nola gauzatzen diren
 - Erloju-diagramak
4. Bibliografia
5. Gehigarriak
 - Intereseko webguneak

1. PROGRAMAZIOGINTZA IRRATIAN

1.1. Programatzea zer den

Irrati-programaziogintza definitu nahian, Martí-k (1990) dioenez: “Programazioa ez da, beraz, artikulaziorik gabeko programa-zerrenda bat, baizik eta denboratarte baterako (eguna, laneguna, astebukaera, etab.) antolatua, emisoreak dituen helburuekin koherentea eta xede-taldearen berezitasunak kontuan hartuko dituen hori” (Martí, 1990: 55)¹.

Egile beraren esanetan, programazioak hiru elementu garrantzitsu ditu bere baitan: koherentzia, planifikazioa eta jarraikortasuna (2003: 21).

- “bere osaketa eta egituraketa, lortu nahi diren helburuekin (irradi publikoa ala komertziala) eta xede-talde gisa duen jendearen balizko eskaerekin **koherentea** behar du izan.
- “... irrati- lanean oinarritzko gai batzuk aurreikustea, lehenik eta behin, programa baten sorkuntzaren eta ekoizpenaren eta emisioaren arteko lotura estua, bigarrenik, aurreikusten ez ziren aldaketei aurre egiteko estrategia zehatzak pentsatzea (...) Programazioaren **planifikazioak** programa desberdinak non kokatuko diren erabakitze- tekniken oinarriak eta egiturak definitzea eskatzen du”.
- “Gaur egungo irrati- gintza emisio-*continuum* bat bezala ulertzen da (...) programatzea bata bestearen ondoan pieza solteak jartzea baino zerbait gehiago da, alegia, lotura egokiak eraikitzen jakitea, homogenotasun- irudia ematea eta entzuleek modu errazean identifikatzeko moduko estiloa markatzea” (Martí, 2003: 22-23).

1.2. Jarrera-kontua ere bada

Programazioa jario planifikatua eta modu koherentean eraikia behar duela izan dio Martí-k, eta langintza horretan asko dira baldintzatzaile izango dituen faktoreak. Horien artean, barnera begiraturuta, lau nagusi: irratiaren eta bere emisio- lanaren baldintza teknikoak, irratiaren jabetza, baliabide ekonomikoak eta programazioaren autonomia-maila. Gainera, kanpoan sortzen diren faktore-eragileak eta logikak aztertu behar dira, eta horien artean lau aipatzen ditu Martí-k (2003: 39-40): merkatu horretan dagoen irrati- eskaintzaren, publizitatearen, audientziaren

1. “La programación no es, por tanto, una relación inarticulada de diferentes programas, sino que se ordena en una unidad de tiempo determinada (un día, lunes a viernes, fin de semana, etc.) y debe ser coherente con los objetivos que persigue el emisor y también con las características de la audiencia a la que va dirigida” (Martí, 1990: 55).

eta kontsumo sozio-kulturalaren egoera. Programatzaileak ondo baino hobeto ezagutu behar dituen faktore horien jakitun eta programazio-taula bera eraikitzen hasi aurretik, hiru dira programatzearekiko har daitezkeen abiapuntuak edo jarrerak: aurrez aurrekoa, osagarria eta berritzailea (Martí, 2003: 42-44).

- **Aurrez aurrekoa** (“competencia directa”): merkatuan ala eremu horretan dagoeneko lanean ari den irrati nagusiari konpetentzia zuzena egitea helburu duena, hark aurretik irabazia duena kendu nahia. Horretarako, konpetentziaren armak, joko-esparrua eta lan-mekanika berberak ezagutu eta erabiliko dira. Ausardia behar da eta borroka luzea izan daitekeela aurreikusi.
- Irrati liderraren jarrera irmoa eta ikusiezina sumatzen den merkatuetan beste zerbait eskaintzea; merkatu-egoeraren **osagarri** izan eta landu gabeko merkatuak asetzea gura izaten du (“competencia alternativa”). Antzerako merkatuetan zer egin den aztertu eta gero, norberarenean aplikatzea bilatzen du. Besteen esperientzia praktikoan oinarritzen da, eta asetu gabeko publikoa topatzean edo ordura arte pentsatu gabeko eskaintza plazaratzean datza.
- Jarrera **berritzailea** (“posicionamiento innovador”) da, gaur egungoa aztertuta ere, saiakeraren eremuan mugitzen dena, oraindik ere gauzatu ez diren populazioaren gustuak eta jarrerak sumatu eta horientzako eskaintza planteatzea helburu duena. Ikuspegi horretatik begiratuta, eskema apurtzaileena planteatzen du.

Irrati-eskaintzaren azterketa egin dugunean (6. atalean), programazio-eredu desberdinak egon badaudela ikusi dugu: orotarikoa eta berezitua (tematikoa eta formatu itxikoa). Horietariko bakoitzak berezko ñabardurak eta programatzerakoan alboraezineko berezitasunak ditu. Ondoko azpiataletan, programazio-eredu bakoitzaren berezitasunak kontuan hartuz, programazio-taularen eraikitzea nola burutzen den ikusiko dugu.

2. OROTARIKO IRRATI-PROGRAMAZIOA

Konbentzionala ere deituriko programazio-ereduak bere edukietan eta xede gisa duen jendean ikuspegi zabala eta askotarikoa du. Audientzia heterogeneo horrengana heldu nahirik, asko zaintzen ditu gaurkotasuna eta entretenimendua eta, horretarako, hitzean eta elkarrizketan oinarrituko da, magazina hartuta genero paradigmatikotzat.

Eguneroko eskaintza zaharberrituz eta itxuraldatuz aritzen den irrati-programazioa da. Orotariko irrati-gintza, programazio-eredu bat den neurrian, formatuaren mugak eta estutasunak ditu, baina, aldi berean, gaurkotasunak eguneroko berrikuntzak eta aldagarriak diren edukiekin malgua izatera behartuta dago. Orotariko programazioak, kontrajarriak diruditen indar horiek, hots, malgutasuna eta zurruntasuna, konbinatzen ditu bere parrilan.

Ikus dezagun, irratigintza konbentzionalaren programazio-taula eraikitzeko orduan kontuan hartzen diren aroak eta epeak.

2.1. Programazioaren zikloak

Programazioan eragiten duten faktoreak eta aurki daitezkeen lan-zikloak aztertuko ditugu segidan, horietariko erreferentzia-aro ohikoenetan zentratuz.

Irrati-programazioaz hitzegiterakoan, Marti-ren esanei jarraituz, aipatua dugu barneko zein kanpoko faktoreak eta logikak buruan eduki behar ditugula. Enpresa barneko baldintza teknikoak, produktiboak, ekonomikoak, legalak edo historikoak egon badaudela. Gainera, kanpora begira, irradi-merkatuan dagoen eskaintza, kompetentzia, publizitate-merkatua, audientzia potentzialaren tamaina, osaera eta bizitzeko ohiturak, gogoan izan beharrekoen artean nagusienak dira.

Bestalde, programazio-taula erakitzerakoan, baldintza horiek eragindako eta sortutako zikloak daude (Legorburu, 2003). Programazio-aro edo denbora-erreferentzia horiexen sustraietan daude, hain zuzen ere:

- audientzia potentzialaren lan- eta bizita-ordutegietara egokitzen jakitea (eguneko denboraren erabilera, lanegunak/jaiegunak, oporraldiak...);
- programazioa ezagutaraztea eta entzunketa-ohiturak sortzea, fidelizazioa landuz;
- beharrezkoak diren giza- eta diru-baliabideak, baina baita ere teknikatik datozenak aurreikustea eta planifikatzea.

Hiru izaten dira irradi-programaziogintzan definitzen diren ziklo arruntenak: aste barrua, asteburua eta oporrak.

Astelehenetik ostiralera bitarteko programazio-taula

Ziklo garrantzitsuena da: audientzia gehien biltzeko, entzunketa-tarte handiagoa lortzeko, publizitate-fakturazio altuagoa edukitzeko eta entzunketa-dinamika tinkoak sortzeko ahalmena duelako.

Oporrak salbu, urteko gainontzeko hilabeteetan kontuan hartzen den programazio-ziklo hori errutina, fidelitasuna eta marka-irudia sortzeko tresna ezinbestekoa da.

Gaurkotasuneko magazina da zalantzarik gabe ziklo horren oinarrietako bat; hala ere, ezin ahaztuko ditugu programazioaren horizontalitatea mantentzen laguntzen duten beste bi programa-generoak: albistegiak eta kirol-saioak.

Aste barruko programazio-taula oso kasu gutxitan eteten da. Politika ala kirol-munduko gertaera garrantzitsuak dira horrelako aldaketak justifikatzeko gauza diren ia bakarrak.

Asteburuko programazio-taula

Astelehenetik ostiralerako programazioan gaurkotasuneko magazinak nagusitzen diren modura, asteburuetak emisio-taulak beste itxura bat du. Entretenimendua, kultura, aisialdia, kirolak, eta, bestetik, xede-talde zehatzetara zuzenduriko programa bereziak dira larunbatetarako eta igandetarako osagarri nagusiak. Lehen aipatu ditugun Multzokako eta Mosaiko programazio-ereduen arteko konbinazio berezia aplikatzen da jaiegun horietan.

Multzokakoan, kontainerraren irudia berreskuratuz, denetariko elementuak sartzen dira, baina asteburuetan, aisialdia, entretanimendua, erreportajeak, sakoneko elkarrizketak eta, orokorrean, osagarri horiek bilduko duten tonua da gehien aldatzen dena. Egunkariek asteburuetan kaleratzen dituzten gehigarrien tankerakoak izaten dira larunbat eta igande goiza betetzen duten horiek.

Gainera, magazina ondoen garatzen den eremuan kirola da ahaztuezineko edukia. Egun biotako arratsaldeetan, erretransmisioak, kirolari dedikaturiko informazio-saioak eta kirol-magazinak dira gehien erabiltzen diren programa-motak.

Aldiz, asteburuetan ere presente dagoen Mosaiko ereduko programazioaren barruan, astelehenetik ostiralera arreta gehiegirik lortzen ez duten xede-talde berezientzako, izaera eta zaletasun propioak dituztenentzako irratsaio solteak antenaratzen dira. Beren artean inolako erlazioarik ez duten programak emititzen dituztenez, batasunean eta fluxuaren transmisioan ahuldu egiten da programazio-taula.

Oporretako emisio-taula

Duela urte batzuk, kurtsioan zeharreko parriletan lekurik ez zuten gaiak, tratamenduak, profesionalak edo programa-motak udako hilabeteetan aireratzeko joera zegoen. Hurrengo denboraldirako programa berritzaileek saiakera-lekua zuten udan.

Aspaldi honetan, lehiakortasuna, publizitateko diru-sarrerak ziurtatu nahia, fidelizazioa teknika modura eta irratiaren marka-identifikazioan kale egin gura ez izanak ekarri du nolabaiteko jarrera kontserbadoreagoa. Urte osora zabaldu da programazio-taula berbera, edukietan eta tratameduan zertxobait aldatu bada ere.

Magazina jainkoturiko irratigintzan, ordezeko esatarien eskutik programaredu berbera erabiltzen da, aisialdia, ikuskizuna, kultura, musika eta umoreari leku gehiago uzten zaion arren. Edukiak aurkezteko tonua erlaxatuagoa eta “zehatza eta zorrotza izan behar” horretatik libreago ibiltzen da irratia.

2.2. Programazioaren ordu-multzoak

Multzokako programazio-eredua eta magazina elkar elikatzen dira. Ez dago gaur egungo irratigintza konbentzionala ulertzerik magazinek duten garrantzia kontuan hartu gabe. Irratiari dagokionez, eguna bost ordu-multzo nagusitan banatzen da, eta audientzia potentzialaren bizitza-ohiturak, ordutegiak eta izaera kontuan hartutako programazio berezi bat eskaini nahi izaten da, audientzia-lehia gogorrean. Magazinek lan handia egiten dute ordu-multzo horien inguruan audientzia pilatu dadin.

Orotariko irratigintzak magazinaren bidez programazio atsegina, identifikagarria, publizitate aldetik erakargarria, jendearentzako ezaguna eta fidelotasuna lantzeaz gain, programazio-eredu malgua eta bere baitan ia dena sartzeko modukoa eraikitzen du.

Astelehenetik ostiralera, irratiko programazio-taulak bost ordu-multzo nagusi ditu; goiza, eguerdia, arratsaldea, gaua eta goizaldea.

Irrati-programazioaren ordu-multzoak

Goiza	05:00/06:00	12:00/13:00
Eguerdia	12:00/13:00	16:00
Arratsaldea	16:00	20:00/21:00
Gaua	20:00/21:00	24:00
Goizaldean	24:00	05:00/06:00

Irrati nagusien programazio-taulan zentratuko gara, jakin arren guttiz bestelako eskaintzak aineratzen dituzten irratia ere badaudela. Guk handienak hartu ditugu, audientzia gehien bereganatzen dutenak baitira.

Goiza oso ordutegi garrantzitsua da irratia dagokionez, 05:00/06:00etatik eguerdira arte (12:00/13:00). Bertan pilatzen da audientzia-mulzorik nagusia, eta telebistarekin duen lehia berezian irratia da garaile. Ordu-multzo erraldoi honek, hala ere, azpitarte txikiago batzuk ditu bere baitan, edukian ere bakoitzak berezitasunak dituelarik. Lehen zatian, goiz-goizekoan, zerbitzu-informazioa, agenda eta efemerideak plazaratzen dira, irratierlojuaren papera ahaztu gabe. Bigarrenak, aldiz, 7ak eta 9ak bitartekoan, jarraikortasunean eginiko albistegiaren itxura hartzen du, erritmo bizikoa, gainera. Ondoren, beste ordu betez, tertulia, aktualitatearen azterketa eta elkarrizketen tarteak dator. Eta hamarretatik aurrera, magazin peto-petoa da agerian gelditzen zaiguna. Azken horretara heldu orduko, esatarien tonua, erritmo orokorra eta edukiak erlaxatuagoak dira, informazioak lekua uzten die kulturari, gizarte-gaiei, umoreari eta musika alaiari.

Eguerdia muga-mugan dabilen ordu-multzoa da. Goizaren azken tartearen tonua eta edukia irauli eta informazioa errekuiperatzen du argudio nagusi modura. Ordutegi honetan, bereziki 13:00 eta 14:00ak bitartean, kokatzen dira goizean

zehir gertatu diren albisteen berri emango duten informazio-saioak. Gainera, katean emititzen duten irratiek programazio zentralizatuan eta deskoneksioen bidez eginiko irratsaioak tartekatzen dituzte, tokian tokiko informazio orokorra, zerbitzuak eta kirolak eskainiz (Peñafiel, Casado, eta Fernández, 2003).

Baina, ordu-multzoaren bigarren zatian eta 16:00ak bitartean, berriro ere, aldaketak sumatzen dira programazio-tauletan. Berriro ere, arratsaldeko magazinaren aurreko saio laburrak eskainiz egoten dira irratia. Ordu horretan, gainera, telebista-albistegiak hasiak dira hedabide horretara jendea erakartzen.

Arratsaldeak, 20:00/21:00arteko tartekak, magazina erreuperatzen du programa-genero eta formatu modura. Goizeko magazinaren antzera, tonu erlaxatuan, eta politikarekin zerikusia duten gaiak albora utziz, kulturak, entretenimenduak, jendearen parte-hartzeak, musikak eta elkarrizketek garrantzia hartzen dute.

Iluntzeari ala **gauari** dagokionez, jende gehiena telebistari so dagoenean, informazioa, kirolak eta egunekoaren azterketa egitera dedikatzen dira irrati asko. Goizeko eta eguerdiko magazinatan eta albistegietan ez bezala, ordu horretarako, albisteak *itxita* daude eta hausnarketarako aukera irekitzen da.

Irrati-kate nagusien artean, bi eredu daude ordu-multzo horretarako, informazioa, kirolak eta bestelako gaietan espezializatu diren programa solteak tartekatuko dituztenak eta, bestetik, gaueko programazioan ere magazin itxurako makro-saio bat sortzea. Gaueko magazin horren bigarren zatian, kirolak izaten dira lehenetsiak eta programa osoa mamitzen dute.

Azkenik, goizaldea deituriko ordu-multzoan, bi zati defini daitezke. 24:00tik 01:30 bitartekoa, non kirolaren inguruan artikulatzen diren saio garrantzitsuenak, eta ordutik aurrerakoa. Azken horretan irrati intimista eta pertsonala da lantzen dena. Sakoneko elkarrizketa, entzuleen kontakizunak edo gai pertsonalen inguruko gorabeherak izaten dira mahaigaineratzen direnak. Horrez gain, ugaritzen dira esoterismoa, parapsikologia eta horrelako gaiak. Programa horiek, duten entzuleria baxua dela eta, ekoizpen-kostu baxukoak behar dute izan.

Ordu-multzo horretan, aurrez aireraturiko programen kopurua edo huts-hutsean musika eskaitzen duten programen presentzia altua izaten da².

2. Gero eta gehiago dira ordu horietarako emisio automatizatua erabiltzen duten irratia. APT (Automatic Programming Tools) delakoen bidez musika, emisoraren identifikagarriak, iragarkiak eta bestelako edukiak automatikoki aireratzeko modua dago. Emisio-automatizatuan sakontzeko, besteak beste, ikus: Audio Processing Technology (<http://www.aptx.com>), Station Playlist (<http://www.StationPlaylist.com>) edo Logiciel Pro Radio (<http://www.comcom.fr.fm>).

3. IRRATIGINTZA BEREZITUA: TEMATIKOA ETA FORMATU ITXIKOA

Lehen ere aipatu dugun modura, irratigintza berezituak oso markatuak dauzka bere xede-taldea eta tematikoki landuko duen eremua. Beraz, audientzia potentzial osoari baino gehiago, multzo zehatz bati zuzendua izatea eta gai baten inguruan haragitutako programa-eskaintza izango ditu sorburuan.

Soziodemografikoki definitua eta tematikoki murrizta den irratigintza berezitu honen barruan, bi eredu garatu dira: tematikoa eta formatu itxikoa deiturikoak.

Oinarri-oinarrian antzekotasun ugari dituzten eredu hauen arteko desberdintasunak programazioa sortzeko eta eraikitzeko eta bere nortasuna definitzeko orduan suma daitezke. Lehenaren kasuan, tematikoan, gaia da azpimarratzen den ñabardura. Formatu itxiko ereduari, aldiz, xede-taldearengana heltzeko formulazioa da identifikagarriagoa suertatzen dena, edukian baino gehiago haren egituraketa formalaren bidez moldatzen du bere nortasuna.

Ondoko azpiataletan, bi ereduaren arteko berezitasunetan sakonduko dugu eta, horretarako, programazio-eskaintza zehatzak erabiliko ditugu adibidetzat.

3.1. Irratigintza tematikoaren programazioa

3.1.1. Tematizazioaren abiapuntuak

Pedrero-k (2003: 71-100), programazio-eredu honi dedikaturiko liburu-atalean idazten duenez, hiru dira irratigintza tematikoaren nortasun-elementuak:

- Emisio-taula, gai-eremu bereko programa desberdinek osatzen dute. Programak nola gauzatu, nolako iraupenekoak diren eta tratamenduan ere desberdinak diren arren, gaia edo gaira hurbiltzeko moduan antzekotasunak ikusten dira. Hortik datorkio nolabaiteko homogenotasuna.
- Formalki askotarikoak diren programen eskaintza eginez, irradi konbentzionalaren baitako Mosaikoarekin parekotasunak ditu.
- Edukiaz gain, irratigintza tematikoak, gaien tratamenduan bezala xede-talde gisa duen audientziarengana hurbiltzeko moduan eskuratzen du izatezko homogenotasuna. Bestela, apartekoak liriatekeen gaiak berotan urtu, kolore eta tonu bera eman eta horrela batasunean irabazten dute.

Irratigintza konbentzionalaren mugetatik at, eskaintza berria eta berezitua plazaratu nahi duenez, beharrezkoak ditu irradi- eta publizitate-merkatua ondo ezagutzea, irratiko entzuleen gustuetan eta iritzietan sakontzea, produktu zein zerbitzuen inguruko kontsumoen eta portaeren jakitun izatea eta horiek denak eskaintza berri batean gauzatzeko ahalmena edukitzea.

Ordura arteko irrati-eskaintzarekin ase gabeko segmentu sozialaren nortasuna eta iragarleentzako izan dezakeen erakargarritasun-maila (irrati publikoen kasuan, zerbitzu-premian legokeen audientzia-multzoa) ezagutu beharra dago. Gainera, zedarritu den audientzia-multzo horren irrati-kontsumoan eta portaeran sakondu behar da eskaintza bera egituratzen hasi aurretik. Hala nola: irrati entzuteko ohitura, ordu-kopurua, fidelitasuna, programei buruzko iritzia eta, nola ez, kompetentzia diren irratiaren eskaintzari buruzko balorazioa.

Ikuspegi komertziala nagusi izaten den irrati-gintza berezitan —eta tematikoan ere bai, noski— abiapuntua ez da horrenbeste zerbitzu publikoa izaten —azken horiek ez dute zergatik epe laburreko errentabilitate ekonomikoaren parametroetan neurtu—. Irrati-gintza konbentzionalaren alternatiba gisa eta publizitarioki interesgarria suerta daitekeen segmentua definitzeko eta erakartzeko eskaintza berezia mahaigaineratzean egoten da irrati-gintza-mota honen sorburuan.

Eskaintza definitu beharra garbi du irrati-gintza tematikoak. Eta bi eremutan mugitzen da, Pedrero-k azpimarratzen duenez: interesguneak eta musika-espezializazioa. Lehenaren kasuan, hitza da nagusi. Hori bai, gai zentral bat hartu eta horren inguruan programak gauzatuko dira hitza lan-tresna nagusitzat hartuta. Informazioa, formakuntza, zaletasunen ingurukoak edota soil-soilik iritziak trukatzean oinarritzen dira.

Musika-zaletasun berezien inguruko irrati-gintza tematikoa asko garatu da (Pedrero, 2000). Musika du lehengai gisa, baina, formatu itxiko ereduaren kontrara, programa-formulazio desberdinak erabiltzen ditu: kontzertuak, elkarrizketak, informazioa, disko-industria, iritziak, etab.

3.1.2. Programazio-taula eraikiz

Irrati-gintza tematikoak, ordu-multzoen logika (gehiengoarentzako multzokako programazioa) eta xede-talde bereziena (programa solteak jende zehatzarentzako) erabili behar izaten ditu aldi berean. Alegia, irratiaren entzulegoa eta bere kontsumo-portaera ezagututa, programazio-taula propioa eraiki behar izan du. Audientzia gehieneko orduetan kokatzen ditu programa landuenak eta baliabide gehien eskatzen dutenak. Programa horiek, *irekiak* deitu izan direnak, zuzenean emititzen dira eta gaurkotasunarekin lotura asko izaten dute. Aldiz, ordu-multzoen dinamikatik kanpo kokatzen diren programa soilak, *itxiak* izenez bataiatuak, modu intuitiboagoan kokatzen dira emisio-taulan, aurrez grabatuak izaten dira sarritan, eta hobeto jasaten dute behin baino gehiagotan emitituak izatea. Dinamika desberdinak, baina, praktikan ikusten denez, bateragarriak.

Irrati-gintza tematikoan erabiltzen diren programazio-teknikei dagokienez, bi behintzat defini daitezke garbi-garbi: horizontala eta bertikala. Ordu berean, asteko egun guztietan (aste barrukoetan bai behintzat) kokatzeko joera duen teknika horizontalak fidelitasuna eta irrati-emisoraren irudia sendotzeko balio izaten du.

Erreferentzialak suerta daitezkeen programa horien definizioa, edukia, xede-taldea eta aurkezpena oso landuak izaten dira.

Bestetik, telebistagintzan erabiltzen den xake-taularen teknikaren parekoa aplikatuz eta irratora egokituz, asteko egun bakoitzerako programa desberdina eskaintzea darabil. Teknika horrek sor dezakeen programazio sakabanatuaren irudia hausteko, titulu bera (aterpe gisara) eduki desberdinak eskaini ahal izateko errekurtsio modura erabiltzen da.

Erabilgarri suerta daitezkeen beste teknika batzuk dira: desberdinak diren programak tartekatzea tratamendu-aniztasun irudia emateko; gai nagusi baten aitzakian eginiko programak pilatzea (goiz tematikoak, urteurrenak...) edota segmentu sozio-demografiko zehatz bati zuzendurikoak bata bestearen segidan jartzea.

3.1.3. Programazio tematikoaren hainbat eredu

Irratigintza tematikoan gaur egun nagusi diren esparruak musikari, ekonomiari, kirolari eta erlijioari eskainiak dira, Pedrero-ren esanetan.

Leheni dagokienez, Estatu espainiarreko Radio Clásica (1965) eta Catalunya Música aipatu beharrekoak dira, musika klasikoaren esparruan. Aldiz, gazteagoi zuzenduriko eskaintzetan Radio 3 (1979) eta Sí Radio dira aipagarrienak.

Ekonomian tematuriko irratien artean, 1996an sorturiko Radio Intereconomía aipatuko dugu.

Kirolek ere eman dute irratigintza tematikoa garatzeko adina mami, eta 2001ean Radio Marca sortu zen.

Kulturarren eremuan, Catalunya Cultura, Radio ECCA, Ràdio Salut, Canal 11 eta France Culture daude, besteak beste.

Erljioan zentraturiko eskaintzen artean Radio María, Radio Santa María de Toledo (RTVD) eta Ràdio Estel dira izen handiena lortu dutenak.

3.2. *Formatu itxiko irratigintzaren programazioa*

3.2.1. Formatua eta formula nola gauzatzen diren

Formatu itxiari buruzko artikulu batean, Moreno-k (2003: 101-140) programazio-eredu honen oinarriak jartzen ditu: edukia antolatzeke ordubete ala ordu erdiko programazio-patroia sortzea eta gero egun osora zabaltzea. Eduki nagusi bat, eta agian bigarren mailakoren bat, egituratzeko formula honi ingelesez *Hot Clock* izena ematen zaio.

Irratigintza berezituaren baitan kokatzen delako, edukietan zehatza eta xedetalde mugatuari begira aritzen da lanean, baina, gainera, emisio-patroi itxi eta errepikakorra dauka, egun osora zabalduko den sekuentzia laburra (30' ala 60') erabiliz.

Formatu itxiko irratigintza, edukian, programazioaren formulazioan eta estiloan bereizten da, lehenago ere aipatu dugun modura.

Edukia eta emisio-patroiaren formulazioa zeharo erlazionatuta daude. Izan ere, eremu tematiko bertsuko gaiak, garrantziaren arabera antolatzen dira emisio-sekuentzian gai batzuk lehenetsiz eta beste batzuk bigarren mailan jarriz. *Ranking* horrek lehen mailakoak eta, aldiz, osagarriak izango diren gaiak identifikatzen ditu, kokapenez eta iraupenez jokatu.

Estiloa (esataria, entzulearekiko harremana, parte-hartzea, publizitatea, erritmoa, audio-giroketa...) oso desberdina da nagusi diren bi formatuetan: musikan eta informazioan zentratutakoetan. Lehenaren kasuan, gainera, espezializazio musikal handia dagoenez, bakoitzak bere nortasuna definitzeak eta kompetentziatik bereizi beharrak estilo propioa eta identifikagarria eraikitzen behartzen du (txinparta musikalak, esatarien adina eta jarrera, jingleak...) (Pedrero, 2000).

3.2.2. Erloju-diagramak

Beste irrati-ereduetan edukia eta formatuaren arteko “elkarrizketa” irekiagoa eta orekatuagoa zen bezala, formatu itxikoan irrati-formulak berak menperatu egiten du produktua, produkzio-lana eta edukia. Hala nola, irrati-formula diseinatzekoan, ordu erdi ala ordubeteko patroia erabiltzeak edukiaren ordenamendua eta iraupena markatuko ditu.

Egia da erloju-diagramak markatzen duela egun osorako sekuentzia, baina kontuan hartu behar dira, baita ere, orduaren, audientzia-potentzialaren eta iragarleen arabera edukiak eta estiloa bera moldatuz doazela.

Esan dugun modura, formatu itxiko irratigintzak bi eremu tematiko ditu gus-tukoen: musika eta informazioa. Baina, bien arteko nahasketa edo formatu mistoak badaudela ezingo dugu aipatu gabe pasatzen utzi.

Gai nagusi modura **musika** duten irrati-tietan, gero eta gehiago gertatzen ari dira espezializazioa eta segmentazio sozio-demografikoa. Joan zen mendeko 50eko hamarkadan sortu zen “Top 40” delakoaren ondotik, asko izan dira eredu berberari jarraituz baina musika-estilo desberdinak aireratzen dituzten emisorak.

Formatu musikaletan eskaintzen diren disko-kopurua eta zenbatero entzungo diren markatzeak diskoen sailkapena eta garrantzi *rankinga* agerian uzten du.

Esaterako, adibide gisa, Estatu espainiarreko irratigintzan, aireratuko diren diskak kolorearen arabera daude markatuta: gorria, berdea, urdina, beltza, laranja eta zuria dira emisio-maiztasun handikoenetik txikienera markatuta dituzten kodeak (Moreno-k aipatua, 2003: 114).

Cadena 40ren, Cadena Dial-en, RadiOlé-ren eta Cadena 100en diskoen sailkapena kolore-kodearen arabera.

Kolorea	Irratia	Disko-kopurua	Emanaldiak orduko	Errepikapen-maiztasuna
Gorria	Cadena 40	5	Bat puntuan eta beste bat erdian	Lehena orduro. Gainontzekoak 2 ordu t'erdiro
	Cadena Dial	12	Puntuan bi; erdian bat	Lau orduro
	RadiOlé	12	Puntuan bi; erdian bat	Lau orduro
	Cadena 100	10	Bat puntuan; beste gorriak: 3 orduko	Lehena orduro. Gainontzekoak 3 orduro
Berdea	Cadena 40	16	Lau orduko	Lau orduro
	Cadena Dial	28	Lau orduko	Zazpi orduro
	RadiOlé	28	Lau orduko	Zazpi orduro
	Cadena 100	20	Lau orduko	Bost orduro
Urdina	Cadena 40	24	Lau orduko	Sei orduro
	Cadena Dial	35	Lau orduko	Bederatzi orduro
	RadiOlé	35	Lau orduko	Bederatzi orduro
	Cadena 100	30	Hiru orduko	Hamar orduro
Beltza	Cadena 40	32	Bi orduko	Hamasei orduro
	Cadena Dial	45	Lau orduko	Hamaika orduro
	RadiOlé	45	Lau orduko	Hamaika orduro
Laranja	Cadena 100	40	Maiztasun finkorik gabe. Normalean, goizaldean eta asteburuetan	
	Cadena Dial	-	-	-
	RadiOlé	-	-	-
Zuria	Cadena 100	16 / 26	Ordu erdiro	8-18 orduro

Iturria: Moreno (2003: 114).

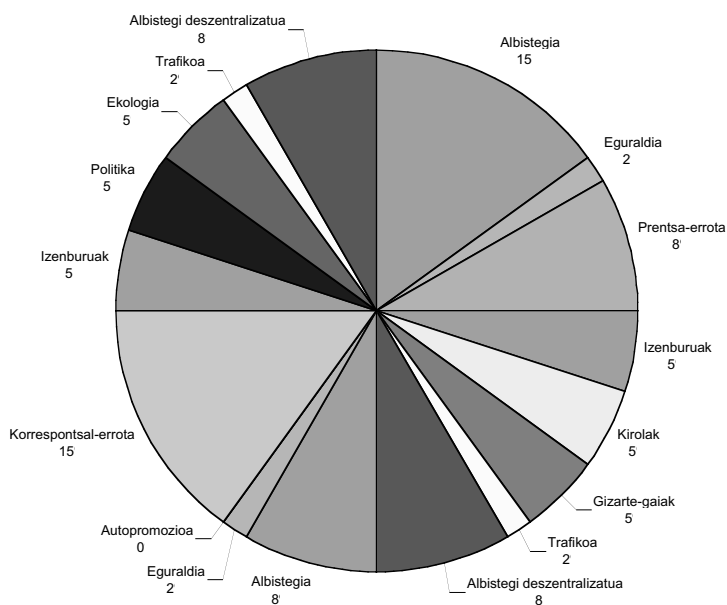
Lehen esan dugun modura, musika izanik gai zentrala eta nagusia, orduaren ala audientziaren arabera beste eduki batzuk antenaratzen dira, lagungarri eta osagarri gisa. Bigarren mailako kategoria horien artean daude: informazioa, kirol-informazioa, zerbitzu-informazioa (trafikoa, agenda, eguraldia...), lehiaketak eta jendearen parte-hartzea.

Musikara dedikaturiko formatu itxiko irratigintzaren ondoan, beste bat sortu zen bete-betean informazioa eskainiz. 1961ean, Mexikon jaiotako programazio-eredu horrek berehalaxe izan zuen jarraipena AEBn (1965) eta gure inguruan: France Info (1987), Catalunya Ràdio (1992) eta Radio 5, (1994), besteak beste.

Ekoizpen aldetik, atzetik dituen profesional-kopurua eta erabiltzen dituen baliabide teknikoengatik, musikara dedikaturikoa baino askoz zailagoa eta garestiagoa da.

Edukietan, *all news* etiketapean, telebista-albistegietan ala egunkari eta aldizkarietan aurki daitezkeen gaiak eskaintzen dituzte. Baina, zalantzarik gabe, lehen aipatu dugun *ranking* tematikoan politikagintzak leku berezia daukala. Nabarmendura hori ez da bakarrik albiste-kopuruan neurtzen, baizik eta iraupena eta emisio-formularen baitan lortzen duen kokapen nabarmenduaren bidez.

Ondoko hau da, adibide gisa, ordu erdiko emisio-diagramari jarraituz, Radio 5k edukiak antolatzeko segitzen duen eredu:

Albisteen errotazio-maila eta bigarren kategoriako eduki tematikoen presentziaren maiztasuna aldatuz doaz egunean zehar. Gai batzuk, punta-puntako eta audientzia gehieneko ordutegietan gehiagotan agertzen dira beste batzuk baino. Tonua bera eta girotze musikala aldatuz doa orduaren arabera.

Euskadi Irratiaren programazio-taula.

ASTEIA	ASTELEHENA	ASTEARTEA	ASTEAZKENA	OSTEGUNA	OSTIRALA	LARUNBATA	IGANDEA
--------	------------	-----------	------------	----------	----------	-----------	---------

EUSKADI
IRRATIA

07:00								07:00
07:30						GOIZ KRONIKA	GOIZ KRONIKA	07:30
08:00			GOIZ KRONIKA			KIROLAK		08:00
08:30						GOIZ KRONIKA	MEZA	08:30
09:00						LANDABERRI	GOIZ KRONIKA 3. ADINA	09:00
09:30							GOIZ KRONIKA	09:30
10:00			FAKTORIA				KIROLAK	10:00
10:30							GOIZ KRONIKA	10:30
11:00						FAKTORIA		11:00
11:30							FAKTORIA	11:30
12:00			APERITIFA					12:00
12:30								12:30
13:00								13:00
13:30						GOIZAK GAUR		13:30
14:00						KIROLAK	RET	14:00
14:30							KIROLAK	14:30
15:00			KOSTALDEKO TRENA			TRANSIZIOA BERTSOTAN	BITAKORA	15:00
15:30						BITAKORA		15:30
16:00								16:00
16:30							HIRU ERREGEEN MAHAIA	16:30
17:00			ARRATSALDEKOA					17:00
17:30								17:30
18:00			MEZULARIA					18:00
18:30								18:30
19:00			MEZULARIA KIROLAK					19:00
19:30								19:30
20:00			MEZULARIA TERTULIA				ALBISTEAK TITULARRETAN	20:00
20:30			MUSIKA PASA		ESDAIDAZU		ALBISTEAK TITULARRETAN	20:30
21:00								21:00
21:30	ERAGINPEAN				ERAGINPEAN			21:30
22:00								22:00
22:30	IZARREN BEHATOKIA	BIDALDI	NORTEKO FERROKARRILA		ALBISTEAK TITULARRETAN	IZARREN BEHATOKIA		22:30
23:00								23:00
23:30						EGUNBETE	MUSIKA PASA	23:30
00:00						EGUN BETE KIROLAK	TOSTARTEAN	00:00
00:30								00:30
01:00			IPURTARGIA			NORTEKO FERROKARRILA	BIDALDI ERREPIKAPENA	01:00
01:30								01:30
02:00			SAMARKANDA				FAKTORIA ONENA	02:00
							SAMARKANDA	

Radio Euskadiren programazio-taula.

ASTEIA	ASTELEHENA	ASTEARTEA	ASTEAZKENA	OSTEGUNA	OSTIRALA	LARUNBATA	IGANDEA
--------	------------	-----------	------------	----------	----------	-----------	---------

RADIO
EUSKADI

07:00								07:00	
07:30	CRONICA DE EUSKADI (egun osoan, orduro, albistegi laburrak)					HAGASE LA LUZ		07:30	
08:00						CRONICA DE EUSKADI		08:00	
08:30						KIROLALDIA		08:30	
09:00	BOULEVARD ABIERTO							09:00	
09:30								09:30	
10:00								10:00	
10:30								10:30	
11:00								11:00	
11:30	BOULEVARD MAGAZINE					MAS QUE PALABRAS		11:30	
12:00								12:00	
12:30								12:30	
13:00	CRONICA DE EUSKADI							13:00	
13:30	KULTURA.COM							13:30	
14:00	CRONICA DE EUSKADI					CRONICA DE EUSKADI		14:00	
14:30	KIROLALDIA					KIROLALDIA		14:30	
15:00								15:00	
15:30	LA JUNGLA SONORA					NUESTRO PUEBLO CANTA		15:30	
16:00								16:00	
16:30								16:30	
17:00								17:00	
17:30								17:30	
18:00	MAGAZINE DE TARDE					KIROLALDIA-FUTBOL		18:00	
18:30								18:30	
19:00						EL KONTAINER		19:00	
19:30								19:30	
20:00	CRONICA DE EUSKADI							20:00	
20:30	KIROLALDIA							20:30	
21:00						EL KONTAINER		21:00	
21:30	LA CASA DE LA PALABRA							21:30	
22:00						EL KONTAINER		22:00	
22:30	GANBARA							22:30	
23:00						LEVANDO ANCLAS		23:00	
23:30	FUERA DE JUEGO							23:30	
00:00	FUERA DE JUEGO					FUERA DE JUEGO		00:00	
00:30	POMPAS DE PAPEL						FUERA DE JUEGO	LOS MONOGRÁFICOS DE LA JUNGLA SONORA	00:30
01:00						LA OTRA DIMENSIÓN		01:00	
01:30	LA NOCHE DESPIERTA							01:30	
02:00						LA NOCHE DESPIERTA		02:00	

Bizkaia Irratiaren programazio-taula.

ASTEIA	ASTELEHENA	ASTEARTEA	ASTEAZKENA	OSTEGUNA	OSTIRALA	LARUNBATA	IGANDEA
--------	------------	-----------	------------	----------	----------	-----------	---------

BIZKAIA
IRRATIA

07:00							07:00
07:30							07:30
08:00		JAGI GEUGAZ (egun osoan, orduro, albistegi laburrak)				AUPA BIZKAIA	08:00
08:30							08:30
09:00			MEZA SANTUA				09:00
09:30		ZORIONAGURRAK 1					09:30
10:00						ZORIONAGURRAK	10:00
10:30							10:30
11:00		EGUNEZ EGUN					11:00
11:30							11:30
12:00							12:00
12:30		ZORIONAGURRAK					12:30
13:00							13:00
13:30		EGUNEZ EGUN				JIRABIRAN	13:30
14:00		JOKOAN					14:00
14:30							14:30
15:00		BILIN-BOLOKA					15:00
15:30							15:30
16:00							16:00
16:30							16:30
17:00							17:00
17:30							17:30
18:00		KANTUKA ETA KONTUKA					18:00
18:30						KANTUKA ETA KONTUKA	18:30
19:00							19:00
19:30							19:30
20:00		EGUNEZ-EGUN 2					20:00
20:30							20:30
21:00		ILUNABARRA IZAR					21:00
21:30							21:30
22:00	KOMATXO ARTEAN	ONENA			KOMATXO ARTEAN		22:00
22:30						KANTUKA ETA KONTUKA	22:30
23:00		KANTUKA ETA KONTUKA					23:00
23:30							23:30
00:00							00:00
00:30							00:30
01:00							01:00
01:30							01:30
02:00							02:00

France Interen programazio-taula.

ASTEIA	ASTELEHENA	ASTEARTEA	ASTEAZKENA	OSTEGUNA	OSTIRALA	LARUNBATA	IGANDEA
--------	------------	-----------	------------	----------	----------	-----------	---------

FRANCE
INTER

07:00								07:00
07:30	INTERMATTIN (egun osoan, orduro, albigestegi laburrak)					SAMEDI MATIN	DIMANCHE MATIN	07:30
08:00								08:00
08:30								08:30
09:00						CHRONIQUE CINEMA	CHRONIQUE THEATRE	09:00
09:30	ELECTICK					RUE DES ENTREPRENEURS	INTERCEPTION	09:30
10:00	ALTER EGO		ENFANCE		AGE TENDRE	INOSTIC / PHOTO DE CLA	10:00	
10:30						LA PROCHAINE FOIS QUE VOUS LE CHANTERAI	AU FIL D'INTER	10:30
11:00								11:00
11:30	LE FOU DU ROI / T.T.C.					CA SE BOUFFE PAS, CA SE MANGE	UN DIMANCHE PAR HASARD	11:30
12:00								12:00
12:30								12:30
13:00	LE JEU DES MILLE EUROS					LE JEU DES MILLE EUROS INTER TREIZE / METEO		13:00
13:30	LE TREIZE QUATORZE					RENDEZ-VOUS AVEC X.	THEO / DISQUE QUESTION POUR L'HISTOIRE	13:30
14:00	2000 ANS D'HISTOIRE					CO2 MON AMOUR	COSMOPOLITAINE	14:00
14:30	MUSIQUEXPRESS							
15:00						LE MONDE SELON WAM		15:00
15:30	QUAND JS'R GRAND							
16:00								16:00
16:30	CARREFOUR DE LODEON					CINEFILMS	AU DETOUR DU MONDE	16:30
17:00								17:00
17:30	LA-BAS DI J'Y SUIS					SYSTEM DISQUE	FIGURES DE PROUE	17:30
18:00	IERE EDITION							18:00
18:30	CHARIVARI					C'EST PAS DRAMATIQUE	LIBRE COURS	18:30
19:00	INTER SOIR 19 HEURES							19:00
19:30	LE TELEPHONE SONNE	RESPUBLICA				L'ACTUALITE FRANCOPHONE L'EUROPE, C'EST VOUS	LE JOURNAL DES SPORTS LES PETITS BATEAUX	19:30
20:00	INTER SOIR 20 HEURES					EXPRESSION DIRECTE / FLASH / METEO	FLASH / METEO	20:00
20:30	L'HUMEUR VAGABUNDE					ONFIDENCES A LA CART	LE MASQUE ET LA PLUM	20:30
21:00						POLLEN, LES COPAINS D'ABORD	LE PONT DES ARTISTES	21:00
21:30	C'EST LENOIR						LES GRANDS CONCERTS DE RADIO FRANCE	21:30
22:00	INTER SOIR 22 HEURES							22:00
22:30						POLLEN...	SCENSEUR POUR LE JAZZ	22:30
23:00	LE POP CLUB						EXTERIEURS JAZZ	23:00
23:30						TI-MAL	ALTERNATIVES HISTOIRES POSSIBLES ET IMPOSSIBLES	23:30
00:00	ONDES DE CHOC					ONDES DE CHOC		00:00
00:30	ALLO MACHA					HEN QUE L'IDEE MAMUS	ALTERNATIVES	00:30
01:00								01:00
01:30	SOUS LES ETOILES EXACTEMENT					DORMIR DEBUT	OSMOSE	01:30
02:00								02:00

SERen programazio-aula.

ASTEIA	ASTELEHENA	ASTEARTEA	ASTEAZKENA	OSTEGUNA	OSTIRALA	LARUNBATA	IGANDEA
--------	------------	-----------	------------	----------	----------	-----------	---------

SER

07:00							07:00
07:30						MATINAL SER	07:30
08:00							08:00
08:30							08:30
09:00							09:00
09:30			HOY POR HOY (egun osoan, orduro, albigesti laburrak)			A VIVIR QUE SON DOS DÍAS	09:30
10:00							10:00
10:30							10:30
11:00							11:00
11:30							11:30
12:00							12:00
12:30			PROGRAMAZIO LOKALA			PROGRAMAZIO LOKALA	12:30
13:00							13:00
13:30							13:30
14:00							14:00
14:30				HORA 14			14:30
15:00							15:00
15:30			PROGRAMAZIO LOKALA		PROGRAMAZIO LOKALA	SER DIGITAL	15:30
16:00						PROGRAMAZIO LOKALA	16:00
16:30					SER CONSUMIDOR		16:30
17:00			LA VENTANA		LA SALUD EN LA SER		17:00
17:30							17:30
18:00					EL CINE		18:00
18:30							18:30
19:00							19:00
19:30			PROGRAMAZIO LOKALA			CARRUSEL DEPORTIVO	19:30
20:00							20:00
20:30			HORA 20				20:30
21:00						CARRUSEL DEPORTIVO	21:00
21:30			DE NUEVE A NUEVE Y MEDIA		LA HORA EXTRA		21:30
22:00			HORA 25 DE LOS NEGOCIOS				22:00
22:30							22:30
23:00			HORA 25				23:00
23:30							23:30
00:00						EL LARGUERO	00:00
00:30			EL LARGUERO				00:30
01:00							01:00
01:30			HABLAR POR HABLAR		MILENIO 3	EL CINE	01:30
02:00						LOS TOROS	02:00

Europe 1en programazio-taula.

ASTEAZKENA	OSTEGUNA	OSTIRALA	LARUNBATA	IGANDEA
------------	----------	----------	-----------	---------

EUROPE 1

07:00	RTL WEEK-END LE 7-8			07:30
07:30	RTL WEEK-END LE 7-8			07:30
08:00	RTL MATIN LE 7-9:15 (egun osoan, orduro, albigesti laburrak)			08:00
08:30	RTL WEEK-END LE 8-9,15			08:30
09:00	RTL WEEK-END LE 8-9,15			09:00
09:30	LA MALICE	QUESTIONS DE FAMILLE	AUTORADIO	09:30
10:00		JOURNAL B. POIRETTE		10:00
10:30	CA PEUT VOUS ARRIVER	RTL VOUS OFFRE VOTRE WEEK-END		10:30
11:00		RTL VOUS OFFRE VOTRE WEEK-END		11:00
11:30		RTL VOUS OFFRE VOTRE WEEK-END		11:30
12:00	QUITTE OU DOUBLE	RTL VOUS OFFRE LES LIVRES ON L'		12:00
12:30	12H 30 ET LES AUDITEURS	LE JOURNAL INATTENDU	CLASSIC CLASSIQUE	12:30
13:00		CLASSIC CLASSIQUE		13:00
13:30	TOUTE LA MUSIQUE QUE J'AIME	FAIME BEAUCOUP O QUE VOUS FAITES	LE HIT RTL	14:00
14:00		LE HIT RTL		14:30
14:30	LA TETE DANS LES ÉTOILES	CETTE ANNÉE LÀ		15:00
15:00		CETTE ANNÉE LÀ		15:30
15:30		CETTE ANNÉE LÀ		16:00
16:00	LES GROSSES TETES	LES GROSSES TETES	LES GROSSES TETES	16:30
16:30		LES GROSSES TETES		17:00
17:00	RTL SOIR	ON REFAIT LES	LE GRAND JURY	17:30
17:30		LE GRAND JURY		18:00
18:00	LE JOURNAL		STUDIO 22	18:30
18:30	ON REFAIT LE MONDE		INVITATIONS	19:00
19:00	ON REFAIT LE MONDE		INVITATIONS	19:30
19:30	ON REFAIT LE MATCH	RADIO FOOT		20:00
20:00		RADIO FOOT MULTIPLEX		20:30
20:30	MA NUIT AU POSTE	LES MOTS BLEUS		21:00
21:00		LES MOTS BLEUS		21:30
21:30		LES MOTS BLEUS		22:00
22:00	CLASSIC-ROCK	LES NOCTURNES		22:30
22:30		LES NOCTURNES DU WEEKEND		23:00
23:00	CLASSIC-ROCK	LES NOCTURNES		23:30
23:30		LES NOCTURNES DU WEEKEND		00:00
00:00	CLASSIC-ROCK	LES NOCTURNES		00:30
00:30		LES NOCTURNES DU WEEKEND		01:00
01:00	CLASSIC-ROCK	LES NOCTURNES		01:30
01:30		LES NOCTURNES DU WEEKEND		02:00
02:00	CLASSIC-ROCK	LES NOCTURNES		02:30
02:30		LES NOCTURNES DU WEEKEND		03:00

COPEren programazio-taula.

ASTEA	ASTELEHENA	ASTEARTEA	ASTEAZKENA	OSTEGUNA	OSTIRALA	LARUNBATA	IGANDEA
-------	------------	-----------	------------	----------	----------	-----------	---------

COPE

07:00							07:00	
07:30						LA MAÑANA DEL SABADO	LA MAÑANA DEL DOMINGO	07:30
08:00								08:00
08:30							ES DOMINGO	08:30
09:00								09:00
09:30			LA MAÑANA (egun osoan, orduro, albigtegi laburrak)			AGROPOPULAR	STA. MISA	09:30
10:00							INF. DIOCESANO	10:00
10:30							IGLESIA NOTICIA	10:30
11:00								11:00
11:30						AL SUR DE LA SEMANA		11:30
12:00							AL SUR DE LA SEMANA	12:00
12:30								12:30
13:00			LA MAÑANA EN...					13:00
13:30								13:30
14:00								14:00
14:30								14:30
15:00								15:00
15:30								15:30
16:00								16:00
16:30								16:30
17:00								17:00
17:30								17:30
18:00								18:00
18:30								18:30
19:00								19:00
19:30								19:30
20:00								20:00
20:30								20:30
21:00								21:00
21:30								21:30
22:00								22:00
22:30								22:30
23:00								23:00
23:30								23:30
00:00								00:00
00:30	EL TIRACHINAS						EL TIRACHINAS	00:30
01:00								01:00
01:30	EL ALBERO						CINE Y COPE	01:30
02:00							LA LUNA EN COPE	02:00

4. BIBLIOGRAFIA

- Legorburu, J. M. (2004): “La radio generalista: las técnicas de programación”, in Martínez-Costa, M. P. eta Moreno, E. (koor.) (2004), *Programación radiofónica. Arte y técnica del diálogo entre la radio y su audiencia*, Ariel, Bartzelona, 47-69.
- Martí, J. M. (1990): *Modelos de programación radiofónica*, Feed Back, Bartzelona.
- , (1997): *La Ràdio a Catalunya*, Centre d’Investigació de la Comunicació, Bartzelona.
- , (2000): *De la idea a l’antena. Tècniques de programació radiofònica*, ECSA, Bartzelona.
- , (2004): “La programación radiofónica”, Martínez-Costa, M. P. eta Moreno, E. (koor.), *Programación radiofónica. Arte y técnica del diálogo entre la radio y su audiencia*, Ariel, Bartzelona, 21-45.
- Martínez-Costa, M. P. eta Moreno, E. (koor.), *Programación radiofónica. Arte y técnica del diálogo entre la radio y su audiencia*, Ariel, Bartzelona
- Moreno, E. (2004): “La radio especializada: las técnicas de programación de la radio de formato cerrado”, in Martínez-Costa, M. P. eta Moreno, E. (koor.), *Programación radiofónica. Arte y técnica del diálogo entre la radio y su audiencia*, Ariel, Bartzelona, 101-140.
- Pedrero, L. M. (2000): *La radio musical en España*, IORTV, Madril.
- , (2001): *Programación en radio y televisión*, [Titularitate-memoria], Universidad Pontificia de Salamanca. [Mimeografiatua].
- , (2003): “La radio especializada: las técnicas de programación de la radio temática” in Martínez-Costa, M. P. eta Moreno, E. (koor.), *Programación radiofónica. Arte y técnica del diálogo entre la radio y su audiencia*, Ariel, Bartzelona, 71-100.
- Peñafiel, C., Casado M. Á. eta Fernández, L. (2003): “La programación radiofónica en el País Vasco”, *Telos*, **57**, 85-97.

5. GEHIGARRIAK

INTERESEKO WEBGUNEAK

BBC (British Broadcasting Corporation)

<<http://www.bbc.co.uk/heritage/story/1920s.shtml>>

Audio Processing Technology <<http://www.aptx.com>>

Station Playlist <<http://www.StationPlaylist.com>>

Logiciel Pro Radio <<http://www.comcom.fr.fm>>

BIGARREN ZATI KO BIBLIOGRAFIA

- AIMC (2004): “Marco general de los medios en España-2004”
<<http://www.aimc.es>>.
- Amoedo, A. (2004): *La radio en Alava*, Amoedo, Gasteiz.
- Balle, F. (1997, 8. edizioa): *Médias et Sociétés*, Montchrestien, Paris.
- Balsebre, A. (koor.) (1999): *En el aire. 75 años de radio en España*, Promotora General de Revistas, Madril.
- Bamberger, M. (1997): *La radio en France et en Europe*, Presses Universitaires de France, Paris.
- Bel, N. (2003): “L’audiovisuel”, in Le Flohic, G. (zuz), *Les Médias*, Elenbi, Paris, 31-60.
- Beloki, J. (2004): “Irratia” in Zenbaiten artean, *Euskal Herri Enblematikoa. Prensa, Irratia eta Telebista*, Ostoa, Lasarte-Oria, 87-138.
- Betés, K. (2004): “El mercado de la emisora: la publicidad”, in Martínez-Costa, M. Pilar eta Moreno, E. (koor.), *Programación radiofónica. Arte y técnica del diálogo entre la radio y su audiencia*, Ariel, Bartzelona, 213-247.
- Cebrián, M. (1983): *La mediación técnica en la información radiofónica*, Mitre, Bartzelona.
- , (1994): *Información Radiofónica. Mediación Técnica, Tratamiento y Programación*, Síntesis, Madril.
- Cheval, J.-J. (1990): *La radio en Espagne*, Presses Universitaires de Bordeaux, Bordele.
- , (1997): *Les radios en France. Histoire, état et enjeux*, Editions Apogée, Rennes.
- CIES (2003): Komunikabideetako entzulegoaren ikerketa. EAE metatatu. 2003. CIES. Iruñea.
- CIS (2000): Barómetro de julio. Estudio 2396. <<http://www.cis.es>>
- , (2003): Barómetro de octubre. Estudio 2541. <<http://www.cis.es>>
- Coutard, A. (2001): “L’avenir de la radio à l’ère du numérique”. Txostena. <http://www.ddm.gouv.fr/radio/dossiers_thematiques/radionum.html>.
- CSA (2003a): “Les radio privées en France métropolitaine” izeneko txostena. <http://www.csa.fr/infos/operateurs/operateurs_radio_privees_france_popup.php>
- , (2003b): “Radio” izeneko txostena. <http://www.csa.fr/infos/operateurs/operateurs_radio_publicques.php>.
- DDM (2002): “Les radios en France: panorama” izeneko txostena. <http://www.ddm.gouv.fr/radio/dossiers_thematiques/panoradios.html>
- Díaz, B. (2001): *Informe anual de la comunicación 2000-2001*, Madril, Zeta.
- Dossiers de l’audiovisuel (2000): “Panorama” izeneko atal berezian, hainbat autorek irratitari buruz eginiko artikulua. 94, 6-22.

- EBU-UER (2001): “EBU System Of Classification Of RTV Programmes (ESCORT 2.4)” izeneko txostena. EBU-UER (European Broadcasting Union/Unión Europea de Radiodifusión/Union Européenne de Radio-Télévision) <http://www.ebu.ch/tech_info_escort.html>
- Echevarría, R. (2002): “SER, ONDA CERO, RNE1 y COPE controlan el 82% del mercado de la radio generalista”, in GECA, *El anuario de la televisión-2003*, GECA, Madril, 204-219.
- , (2004): “La radio consigue su mayor consumo histórico”, in GECA, *El anuario de la televisión-2004*, GECA, Madril, 178-190.
- EUSTAT (2003): “Batez besteko gizarte-denbora, partaide eta tasari jarraiki, jarduera-motaren eta egunaren arabera (orduak eta minutuak)” eta “Batez besteko gizarte-denbora, partehartzaileari eta tasari jarraiki, aisi pasiboaren eta egunaren arabera (orduak eta minutuak)”, <<http://www.eustat.es>>.
- Faus, Á. (2001): “La radio en el etorno cambiante del siglo XXI”, in Martínez-Costa, M. P. (arg.), *Reinventar la radio. Actas de las XV Jornadas Internacionales de la Comunicación*, Eunate, Iruñea, 15-37.
- Franquet, R. (1988): “Radio: un oligopolio en transformación”, in Bustamante, E. eta Zallo, R. (koor.), *Las industrias culturales en España*, Akal, Madril, 77-107.
- , (2002): “La radio en el umbral digital: concentración versus diversificación”, in Bustamante, E. (koor.), *Comunicación y cultura en la era digital*, Gedisa, Bartzelona, 179-212.
- , (2003): “La radio ante la digitalización: renovarse en la incertidumbre”, in Bustamante, Enrique (koor.), *Hacia un nuevo sistema mundial de comunicación*, Gedisa, Bartzelona, 139-165.
- Fundación Autor-SGAE (2004): *Anuario de las artes escénicas, musicales y audiovisuales* <<http://www.artenetsgae.com/anuario/anuario2004/home.html>>
- Gutierrez, A. (2001): *Ekoizpena eta Errealizazioa Irratian*, UEU, Bilbo.
- , (2002): *Euskal irratigintzaren historia*, UEU, Bilbo.
- Gutiérrez, M. eta Huertas, A. (2003): “La programación de las radios generalistas en España”, *Zer*, **15**, 117-135.
- Lagardere Active Publicité (2003): “Guide de la radio 2003-2004” dokumentua <<http://www.lagardere-active-pub.com>>.
- Le Flohic, G (zuz) (2003): *Les Médas*, Elenbi, Paris.
- Legorburu, J. M. (2004): “La radio generalista: las técnicas de programación”, in Martínez-Costa, M. P. eta Moreno, E. (koor.) (2004), *Programación radiofónica. Arte y técnica del diálogo entre la radio y su audiencia*, Ariel, Bartzelona 47-69.
- Martí, J. M. (1990): *Modelos de programación radiofónica*, Feed Back, Bartzelona.
- , (1997): *La Ràdio a Catalunya*, Centre d’Investigació de la Comunicació, Bartzelona.

- , (2000): *De la idea a l'antena. Tèchniques de programació radiofònica*, ECSA, Bartzelona.
- , (2004): “La programación radiofónica”, in Martínez-Costa, M. P. eta Moreno, E. (koor.), *Programación radiofónica. Arte y técnica del diálogo entre la radio y su audiencia*, Ariel, Bartzelona, 21-45.
- Martínez-Costa, M. P. (2001): “Un nuevo paradigma para la radio sobre convergencias y divergencias digitales”, in Martínez-Costa, M. P. (arg.), *Reinventar la radio. Actas de las XV Jornadas Internacionales de la Comunicación*, Eunate, Iruñea 57-63.
- , (arg.) (2001): *Reinventar la radio. Actas de las XV Jornadas Internacionales de la Comunicación*, Eunate, Iruñea.
- eta Moreno, E. (2004) (koor.): *Programación radiofónica. Arte y técnica del diálogo entre la radio y su audiencia*, Ariel, Bartzelona
- Médiamétrie (2002a): “Equipement Radio (Baromètres – Enquêtes 75 000 + Radio) Médiamétrie – Juillet-Décembre 2002”. <<http://www.mediametrie.fr>>
- , (2002b): “L'année Radio 2001-2002”. <<http://www.mediametrie.fr>>
- , (2003): “L'année Radio 2002-2003”. <<http://www.mediametrie.fr>>
- , (2004): “L'année Radio 2003-2004”. <<http://www.mediametrie.fr>>
- Moreno, E. (2004): “La radio especializada: las técnicas de programación de la radio de formato cerrado”, in ”, Martínez-Costa, M. P. eta Moreno, E. (koor.), *Programación radiofónica. Arte y técnica del diálogo entre la radio y su audiencia*, Ariel, Bartzelona, 101-140.
- Norberg, E. G. (1998): *Programación radiofónica: estrategias y tácticas*, IORTV, Madril.
- Ortiz, M. A. eta Volpini, F. (1995): *Diseño de programas de radio*, Paidós, Bartzelona.
- Pedrero, L. M. (2000) (arg.): *La radio musical en España*, IORTV, Madril.
- , (2001): *Programación en radio y televisión*, [Titularitate-memoria], Universidad Pontificia de Salamanca. [Mimeografiatua].
- , (2003): “La radio especializada: las técnicas de programación de la radio temática” in Martínez-Costa, M. P. eta Moreno, E. (koor.), *Programación radiofónica. Arte y técnica del diálogo entre la radio y su audiencia*, Ariel, Bartzelona, 71-100.
- Peñañiel, C. (1992): *Las radios autonómicas y transformaciones de la radio entre 1980-1990*, EHU, Leioa.
- ; Casado M. Á. eta Fernández, L. (2003): “La programación radiofónica en el País Vasco”, *Telos*, **57**, 85-97.
- Ribes, X. (2001): “Las emisoras de radio del Estado español en internet. Las bitcasters”. Doktore-tesia. Bartzelona: UAB.
<http://www.tdx.cesca.es/TESIS_UAB/AVAILABLE/TDX-0114102-161943/fxrg1de1.pdf>

- RTVE (2003): *Informe Anual sobre el Cumplimiento de la Función de Servicio Público del Grupo RadioTelevisión Española en 2002*, RTVE, Madril.
- Salgado, C. (2004): “La programación en la radio español. Análisis de las parrillas de programación 2002-2003”, Martínez-Costa, M. P. eta Moreno, E. (koor.), *Programación radiofónica. Arte y técnica del diálogo entre la radio y su audiencia*, Ariel, Bartzelona, 250-291.
- Service Juridique et Technique de l'Information et de la Communication (SJTI) (1999): *Indicateurs Statistiques de la Radio*, SJTI, Paris.
- Zabaleta, I. eta Zalakain, J. M. (2004): *Informazioaren teoria eta teknika irrati eta telebista digital eta analogikoan*, UEU, Bilbo.

BIGARREN ZATIKO WEBGUNE INTERESGARRIAK

- 100 ans de radio <<http://100ansradio.free.fr>>
- AIMC (Asociación para la Investigación de Medios de Comunicación)
<<http://www.aimc.es>>
- Audio Processing Technology <<http://www.aptx.com>>
- BBC (British Broadcasting Corporation)
<<http://www.bbc.co.uk/heritage/story/1920s.shtml>>
- Bilboko Herri Irratia-Radio Popular de Bilbao <<http://www.radiopopular.com>>
- Bizkaia Irratia <<http://www.bizkaiairratia.com>>
- Cadena 100 <<http://www.cadena100.es>>
- Cadena 40 <<http://www.cadena40.es>>
- Catalunya Radio <<http://www.catradio.com>>
- Chérie FM <<http://www.cheriefm.fr>>
- CIES (Instituto de Estudios de Opinión, de Mercado y Socioeconómicos)
<<http://www.ciessl.com>>
- CIMEC-MB (Centro de Investigación de Mercado del Entretenimiento y la Cultura-Millward Brown) <<http://www.cimecmb.com>>
- CIS (Centro de Investigaciones Sociológicas) <<http://www.cis.es>>
- Comfmpro <<http://www.comfmpro.com>>
- Comité d'Histoire de la Radiodiffusion <<http://www.chr.asso.fr>>
- COPE <<http://www.cope.es>>
- CSA (Conseil Supérieur de l' Audiovisuel) <<http://www.csa.fr>>
- DDM (Direction du Développement des Médias) <<http://www.ddm.gouv.fr>>
- Directorio de la radio en España <<http://www.portalmundos.com>>
- EBU-UER (European Broadcasting Union / Unión Europea de Radiodifusión / Union Européenne de Radio-Télévision) <<http://www.ebu.ch>>
- EITB (Euskal Irrati-Telebista) <<http://www.eitb.com>>
- Europe 1 <<http://www.europe1.fr>>
- Europe 2 <<http://www.europe2.fr>>
- Eustat (Euskal Estatistika Institutoa) <<http://www.eustat.es>>
- FIP <<http://www.radio-france.fr/chaines/fip/direct>>
- France Bleu <<http://www.radio-france.fr/chaines/radio-bleue/sommaire>>
- France Culture <<http://www.radio-france.fr/chaines/france-culture2/sommaire>>
- France Info <<http://www.radio-france.fr/chaines/france-info/accueil>>
- France Inter <<http://www.radio-france.fr/chaines/france-inter/direct>>
- France Musiques <<http://www.radio-france.fr/chaines/france-musiques/direct>>
- Fun <<http://www.funradio.fr>>
- Fundación Autor-SGAE (Sociedad General de Autores de España)
<<http://www.artenetsgae.com>>
- GECA (Gabinete de Estudios de Comunicación Audiovisual Consultores)
<<http://www.geca.es>>
- Havas <<http://www.havas.fr>>
- Hector <<http://www.radio-france.fr/chaines/hector/accueil>>
- Herri Irratia <<http://www.herri-irratia.com>>
- IP Marketing <<http://www.ip-france.fr/>>

Lagardere Active Publicité <<http://www.lagardere-active-pub.com>>
 Lapurdi Irratia <<http://www.lapurdi.org>>
 Le Mouv' <<http://www.radio-france.fr/chaines/lemouv/sommaire>>
 Lefilradio <<http://www.lefilradio.fr/index>>
 Les Independents; Tout la Radio Regionale <<http://www.lesindependants.com>>
 Logiciel Pro Radio <<http://www.comcom.fr.fm>>
 Los 40 Principales <<http://www.los40.com>>
 Médiamétrie <<http://www.mediametrie.fr>>
 Nostalgie <<http://www.nostalgie.fr>>
 NRJ <<http://www.nostalgie.fr>>
 NRJ <[ww.nrj.fr](http://www.nrj.fr)>
 Observatoire français des médias <<http://www.observatoire-medias.info/article51.html>>
 Onda Cero <<http://www.ondacero.es>>
 Radioactu <<http://www.radioactu.com>>
 Radio Andalucía Información <<http://www.canalsur.es>>
 Radio ECCA <<http://www.radioecca.org>>
 Ràdio Estel <<http://www.radioestel.com>>
 Radio France <<http://www.radio-france.fr>>
 Radio France Museum <<http://www.radio-france.fr/chaines/radio-france/musee>>
 Radio Intereconomía <<http://www.radiointereconomia.com>>
 Radio Marca <<http://www.marca.com/radiomarca>>
 Radio María <<http://www.radiomaria.es>>
 Radio Nacional de España (RNE) <<http://www.rtve.es/rne>>
 Radio Nervión <<http://www.radionervion.com>>
 Ràdio Salut <<http://www.radiosalut.com>>
 Radio Santa María de Toledo <<http://www.architoledo.com>>
 RFI (Radio France Internationale) <<http://www.rfi.fr>>
 RFM <<http://www.rfmradio.fr>>
 Rire et Chansons <<http://www.riretchansons.fr>>
 RMC (Radio Monte Carlo) <<http://www.rmc.mc>>
 RNE 5 <<http://www.rtve.es/rne/r5/index.htm>>
 RTL (Radio-Télévision Luxembourg) <<http://www.rtl.fr>>
 RTL 2 <[ww.rtl2.fr](http://www.rtl2.fr)>
 RTVE (Radio-Televisión Española) <<http://www.rtve.es>>
 SER (Sociedad Española de Radiodifusión) <[w.cadenaser.es](http://www.cadenaser.es)>
 Skyrock <<http://www.nostalgie.fr>>
 Sophia <<http://www.radio-france.fr/chaines/sophia/pres>>
 Station Playlist <<http://www.StationPlaylist.com>>
 Sud Radio <<http://www.sudradio.fr>>
 TDF <<http://www.tdf.fr>>
 UDA (Unión des Annonceurs) <<http://www.uda.fr>>
 Vie Publique
 <http://www.vie-publique.fr/dossier_polpublic/audiovisuel/chrono/chronogenerale.shtml>